

RØMMINGSHENDELSE FRA MOWI'S LOKALITET 12348 KÅHOLMEN VED HITRA

Oppfølging av pålegg fra Fiskeridirektoratet

Rapportnr.: 2026-0233

Rapporttittel:	Rømmingshendelse fra Mowi's lokalitet 12348 Kåholmen ved Hitra	DNV Life Sciences
Oppdragsgiver:	Mowi Seawater Norge AS,	Biodiversity, Freshwater
Kontaktperson:	Ingvild Tuhus Lunde	Sluppenveien 6, 7037 Trondheim
Utgivelsesdato:	2026-02-20	Tel: +47 91109459
Prosjektnr.:	110220269	921680961
Org. enhet:	Biodiversity, Freshwater	
Rapportnr.:	2026-0233, Rev.	
ISBN:	978-82-515-0518-5	

Forfatter(e):
Øyvind Kanstad-Hanssen
Emil Jamtfall

Kvalitetssikret av:
Aslak Smalås

Keywords: Rømt oppdrettslaks, villaks, uttak, rømmingshendelse, overvåking

Internt i DNV er informasjonen i dette dokumentet klassifisert som: **Åpen**

Rev. no.	Date	Reason for issue	Prepared by	Verified by	Approved by
0	2026-02-20	First issue			

Copyright © DNV 2026. All rights reserved. Unless otherwise agreed in writing: (i) This publication or parts thereof may not be copied, reproduced or transmitted in any form, or by any means, whether digitally or otherwise; (ii) The content of this publication shall be kept confidential by the customer; (iii) No third party may rely on its contents; and (iv) DNV undertakes no duty of care toward any third party. Reference to part of this publication, which may lead to misinterpretation, is prohibited.

UAVHENGIGHET, UPARTISKHET OG BEGRENSNINGER I RÅDGIVNINGENS UTSTREKNING

Dette dokumentet inneholder innhold levert av DNV. Vær oppmerksom på følgende:

Etiske uavhengighetstiltak

For å opprettholde den nødvendige integritet og upartiskhet som er essensielt for våre tredjepartsroller knyttet til samsvarsvurderinger, utfører DNV innledende interessekonfliktvurderinger før vi påtar oss engasjement i tilknytning til rådgivningstjenester.

Rolleprioritet

Denne rapporten er utarbeidet av DNV i sin rådgivende kapasitet, etter at vi har gjort interessekonfliktvurderinger. Innholdet i rapporten er adskilt fra DNVs ulike roller som uavhengig leverandør av tredjeparts tjenester knyttet til samsvarsvurdering. Hvor overlapp eksisterer mellom disse to typene av tjenester, vil tredjeparts tjenester knyttet til samsvarsvurdering utført av DNV være uavhengige av rådgivning som er gitt på vegne av DNV og de vil ha forrang over de rådgivende tjenestene som ytes.

Fremtidige tredjeparts tjenester knyttet til samsvarsvurdering

Innholdet i dette dokumentet vil ikke forplikte eller påvirke DNVs uavhengige og upartiske dømmekraft eller utfallet i eventuelle fremtidige tredjeparts tjenester knyttet til samsvarsvurdering som utføres av DNV hvor det kan være en viss tilknytning og sammenheng mellom rådgivingen som er gjort og den fremtidige tredjeparts tjenesten knyttet til samsvarsvurdering som skal ytes.

Gjennomgang av overholdelse

DNVs overholdelse av etiske regler og bransjestandarder når det gjelder skille av DNVs ulike roller og tjenester er underlagt periodiske eksterne gjennomganger.

FORORD

Denne rapporten oppsummerer oppfølgingen av pålegg om overvåking, og eventuelt uttak av rømt oppdrettslaks, i elver og vassdrag som Fiskeridirektoratet utstedet til Mowi Seawater Norge AS, etter en rømmingshendelse fra lokaliteten Kåholmen i Fillfjorden på Hitra. Gjennom registreringer i elvene med drivtelling og videoovervåking ble mulig oppvandring av rømt oppdrettslaks undersøkt senhøsten 2025. Drivtelling ble utført av Emil Jamtfall, Ragnar Dahle og Sondre Bjørnbet. Lysfiske ble utført av Veterinærinstituttet og resultater fra dette er hentet fra offentlig rapportering.

I denne rapporten vil det kunne forekomme tekstlikheter med tidligere rapporter fra forfatterne og fra våre rapportserier. Slike tekstlikheter omfatter generelle metodebeskrivelser og generell og allmenn metoderelatert kunnskap, og der det ikke har blitt vurdert som hensiktsmessig å referere tidligere tekstbruk.

Trondheim 20.02.2026

Øyvind Kanstad-Hanssen
Faglig leder
DNV

INNHALDSFORTEGNELSE

SAMMENDRAG	1
ABSTRACT	1
1 INNLEDNING	2
2 OMRÅDE- OG METODEBESKRIVELSE	3
2.1 Områdebeskrivelse	3
2.2 Drivtelling	4
2.3 Videoovervåking	5
2.4 Uttaksmetodikk	5
2.5 Analyser	5
3 RESULTATER	6
3.1 Åelva Hemne	6
3.2 Lakselva Fillan	7
3.3 Søa	7
3.4 Hagaelva	8
3.5 Snilldalselva	8
3.6 Tannvikelva	9
3.7 Osaelva	9
3.8 Nordelva	10
3.9 Stordalselva	10
3.10 Norddalselva	11
4 DISKUSJON	12
5 REFERANSER	13

SAMMENDRAG

Kanstad-Hanssen, Ø. & Jamtfall, E. 2026. Rømmingshendelse fra Mowi's lokalitet 12348 Kåholmen ved Hitra - Oppfølging av pålegg fra Fiskeridirektoratet. DNV Rapport 2026-0233. 19 s.

Mowi meldte 5. oktober 2025 om en rømmingshendelse fra lokaliteten Kåholmen ved Hitra etter stormen «Amy». Omfanget av rømmingen er foreløpig ukjent, men snittvekten ble oppgitt til ca. 3,5 kg på rømmingstidspunktet. Gjenfangstene i sjøen av nær 500 oppdrettslaks resulterte imidlertid i et pålegg fra Fiskeridirektoratet som omfattet overvåking og utfiskingstiltak i til sammen 10 elver/vassdrag. Løsningsforslaget som DNV utarbeidet på vegne av Mowi ble godkjent av Fiskeridirektoratet, og omfattet overvåking gjennom løpende videoovervåking av oppvandring, ved drivtelling og eventuelt lysfiske om høsten.

Rømmingen inntraff seint på høsten og innenfor gyttetiden for villaks, og pålegg ble først gitt i slutten av oktober. Den utførte overvåkingen reflekterte dels et avkortet handlingsrom og spesielt værmessige forhold gjennom utfordringer med mye nedbør og lav sikt. Undersøkelser i munningsområder og nedre deler av vassdragene viste ingen forekomster av rømt oppdrettslaks, bortsett fra ett individ i Sjøa som ble avlivet. Denne oppdrettslaksen ble testet genetisk og stammet ikke fra Kåholmenrømmingen.

ABSTRACT

Kanstad-Hanssen, Ø. & Jamtfall, E. 2026. Escape incident from the Mowi's farm site 12348 Kåholmen ved Hitra - Follow-up of the order from the Directorate of Fisheries. DNV Report 2026-0097. 31 s.

Mowi reported on 5 October 2025 an escape incident from the Kåholmen site at Hitra following the storm "Amy." The extent of the escape is currently unknown, but the average weight of the fish was reported to be approximately 3.5 kg at the time of escape. However, the recapture of nearly 500 farmed salmon at sea resulted in an order from the Norwegian Directorate of Fisheries, which included monitoring and removal measures across a total of 10 rivers/watercourses. The proposed solution prepared by DNV on behalf of Mowi was approved by the Directorate of Fisheries and included monitoring through continuous video surveillance of upstream migration, snorkling counts, and, if necessary, light-fishing in the autumn.

The escape incident occurred late in the autumn and during the spawning season for wild salmon, and the order was not issued until the end of October. The monitoring partly reflected a limited timeframe and particularly challenging weather conditions, with heavy rainfall and low visibility. Surveys in estuary areas and the lower parts of the rivers showed no occurrences of escaped farmed salmon, apart from a single individual in the river Sjøa, which was euthanized. Genetic testing confirmed that this fish did not originate from the Kåholmen escape incident.

1 INNLEDNING

Rømt oppdrettslaks utgjør en trussel mot de ville laksebestandene, primært gjennom påvirkning av genetisk integritet, men også gjennom infeksjoner (Vitenskapelig råd for lakseforvaltning 2024). Genetisk påvirkning som følge av at rømt oppdrettslaks gyter i naturen er dokumentert i mange norske vassdrag (Karlsson mfl. 2016, Diserud mfl. 2017), og graden av genetisk påvirkning har sammenheng med andel oppdrettslaks i vassdragene (Karlsson mfl. 2016, Diserud mfl. 2022). I tillegg regnes sykdommer som et stort problem i oppdrettsnæringen i Norge, og spredning av smittestoff fra oppdrettsanlegg eller rømt fisk har potensiale til å gjøre skade på ville laksebestander (Grefsrud mfl. 2021, Solberg & Grefsrud 2024).

Mowi meldte 5. oktober i 2025 om en rømmingshendelse ved lokaliteten Kåholmen i Fillfjorden på Hitra. I etterkant av stormen «Amy» avdekket en kontroll på lokaliteten skader på flere merder som innebar at flere meter av nota lå under vann. Rømmingsomfanget er per dato ikke kjent, men den rømte fisken hadde en snittvekt på 3,5 kg. Allerede 6. oktober ga Fiskridirektoratet et pålegg om utvidet gjengefangstfiske, et pålegg som også ble utvidet til å gjelde frem til 22. oktober. Samlet rapportert gjengefangst utgjorde per denne dato 486 oppdrettslaks. Fiskeridirektoratet varslet pålegg 21. oktober, og Mowi kontaktet da DNV med ønske om bistand til oppfølging av rømmingshendelsen. DNV utarbeidet da et foreløpig løsningsforslag, som ble tilpasset det endelige pålegget når det kom 24. oktober. Pålegget omfattet overvåking og eventuelle utfiskingstiltak i 10 ulike elver/vassdrag.

2 OMRÅDE- OG METODEBESKRIVELSE

2.1 Områdebeskrivelse

De 10 vassdragene som pålegget omfattet, er geografisk avgrenset til området fra Hemnefjorden og Sørå-vassdraget i sør til Åfjorden og Norddals- og Stordalselva i nord (**Figur 1**). De sørligste elvene/vassdragene, Sørå og Snilldalselva ligger 50-60 km fra rømmingslokaliteten, mens avstanden til de nordligste elvene er om lag 75 km.

I 4 av 10 elver som ble pålagt overvåking er status for laksebestandene oppgitt til «dårlig» eller «svært dårlig», og i de øvrige er status vurdert til «moderat» (**Tabell 1**). Vurdering av status for en laksebestand fastsettes på bakgrunn av 1) om gytebestandsmålet blir oppfylt og hvorvidt det er et høstbart overskudd og 2) utfra en genetisk status basert på grad av innblanding av rømt oppdrettslaks. Norddalselva og Stordalselva er begge nasjonale laksevassdrag (NLV), mens Osaelva og Nordelva ligger innenfor en nasjonal laksefjord (NLF).

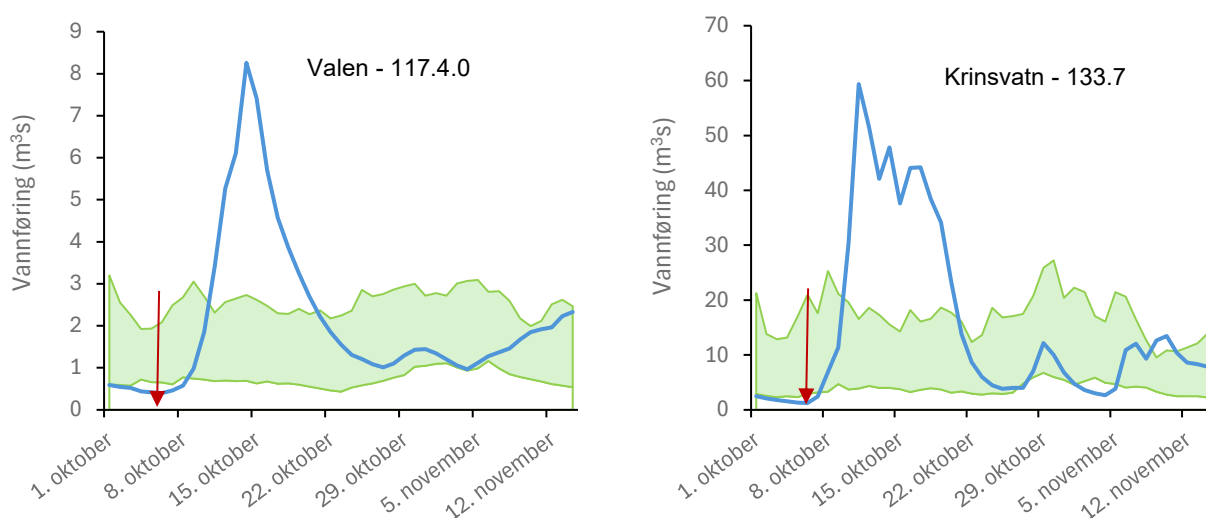
Stormen «Amy» og rømmingshendelsen fra lokaliteten Kåholmen inntraff i starten av oktober, og varsel om pålegg og pålegg om elveovervåking kom først hhv. 21. og 24. oktober. Mellom rømmingstidspunktet og varsel/pålegg hadde det inntrådt en regnflom i hele regionen som muliggjorde oppvandring av eventuell rømt oppdrettslaks i alle elvene omfattet av pålegget (**Figur 2**). I etterkant av varsel/pålegg var vannføring nede på nivåer som muliggjorde undersøkelser.

Figur 1. Kart med oversikt over vassdrag omfattet av pålegget gitt etter rømmingen fra lokaliteten Kåholmen.

Tabell 1. Oversikt over elver og vassdrag omfattet av pålegget gitt etter rømmingen fra lokaliteten Kåholmen. Status for laksebestandene samsvarer med klassifiseringer i Lakseregisteret (www.lakseregisteret.no).

Vassdragsnr.	Vassdrag	Lakseførende strekning (km)	GBM Laks (kg)	Status laks	Merknad
116.Z	Ælva (Hemne)	17,2	436	Svært dårlig	
117.1Z	Lakselva (Fillan)	2	45	Moderat	Nært rømmingslokalitet
119.1Z	Søa	10,2	171	Svært dårlig	
119.2Z	Hagaelva	1,5	23	Moderat	
119.42Z	Snilldalselva	5,2	113	Dårlig/svært dårlig	
119.5Z	Tannvikelva	4,3	8	Moderat	
133.2Z	Osaelva	2,1	130	Moderat	NLF
133.3Z	Nordelva	10,7	575	Svært dårlig	NLF
135.Z	Stordalselva	42,2	3090	Moderat	NLV
135.AZ	Norddalselva	N/A	834	Moderat	NLV

Figur 2. Vannføring i Lakselva- Fillan (målesasjon Valen) og i Nordelva (målestasjon Krinsvatn) i tidsrommet 1. oktober til 15. november. Blå kurve viser målt døgnmiddel vannføring og grønt farget område viser området mellom 25- og 75-persentil vannføring. Rømmingshendelsen er markert med pil.

2.2 Drivtelling

Drivtelling skal i utgangspunktet gjennomføres i tråd med Norsk Standard (NS9456:2015). Tidspunktet for gjennomføring av drivtelling skal ifølge standarden ligge så nær opp til antatt gytetidspunkt for laks som mulig. Norsk Standard setter også krav til sikt i vannet, og foreslår 4 m som en nedre grense for sikre, gode registreringer i store elver. Drivtelling som metode, og presisjon i forhold til overvåking av voksen laksefisk og oppdrettslaks er vist å være god (Mahlum mfl. 2019, Skoglund mfl. 2021). Antall drivteller har blitt tilpasset sikt og bredde på elva, primært for å sikre effektiv og sikker undervannsjakt og uttak av oppdrettslaks. Hver drivteller er utstyrt med egen skriveplate med vannfast papir, og hver teller noterer og kartfester observasjoner.

Selve drivtellingen utføres ved at teller(-ne) svømmer aktivt nedover elva (passivt driv kun i strømhårde partier). Stans i tellingene gjøres ved naturlige stoppunkter som grunne strømnakker eller stilleflytende partier der det ikke står fisk. For å ha tilfredsstillende oversikt, må telleren holde blikket så langt fram som sikten tillater og pendle med hode fra side til side for å avsoke en så stor sektor som mulig. For å

unngå dobbeltregistreringer er det viktig å kun telle fisk som passerer, og ikke fisk som svømmer foran telleren nedover elva. Når det er behov for flere tellere ute i elva samtidig er det viktig at drivtellerne svømmer på linje i en tilnærma rett vinkel på elvestrømmen. For å unngå dobbeltregistrering av fisk som passerer mellom to drivtellerne er det nødvendig at den telleren som registrerer fisken viser dette med signal, dvs. peker på fisken(e).

All fisk klassifiseres etter opphav (Svenning mfl. 2015), størrelse og kjønn. For laks benyttes størrelseskategoriene smålaks (< 3 kg, < 45 cm), mellomlaks (3-7 kg, 45-65 cm) og storlaks (> 7 kg, > 65cm). Sjøørret (*Salmo trutta* L.) deles i gruppene < 1 kg (umodne/modne), 1-3 kg, 3-7 kg og > 7 kg.

Drivtelling ble utført i alle elvene omfattet av pålegget (**Tabell 2**).

2.3 Videoovervåking

I Stordalselva er det årviss løpende videoovervåking av oppvandringen av fisk i fisketrappa i Støvelfossen. Overvåkingen dokumenterer oppvandring av fisk, fordelt til art, type (vill/oppdrett), og resultater fra denne overvåkingen er nyttiggjort i forbindelse med oppfølgingen av rømmingshendelsen fra Mowi's lokalitet. Videosystemet var i drift frem til og med 24. oktober.

2.4 Uttaksmetodikk

Uttak ved undervannsjakt (harpunering) har en stor fordel ved at villaks i liten eller ingen grad påvirkes av tiltaket. Forutsatt at kvalifisert personell benyttes og at metoden brukes i egnede elver til rett tidspunkt, er metoden effektiv (Næsje mfl. 2013). Kanstad-Hanssen mfl. (2025) sammenlignet effektiviteten av ulike utfiskingsmetoder i forbindelse med en stor rømmingshendelse i Trøndelag, og viser at uttak ved undervannsjakt kan være den mest effektive uttaksmetoden i vassdrag. Undervannsjakt var derfor den prioriterte uttaksmetoden ved oppfølging av rømmingshendelsen fra lokaliteten Kåholmen.

2.5 Analyser

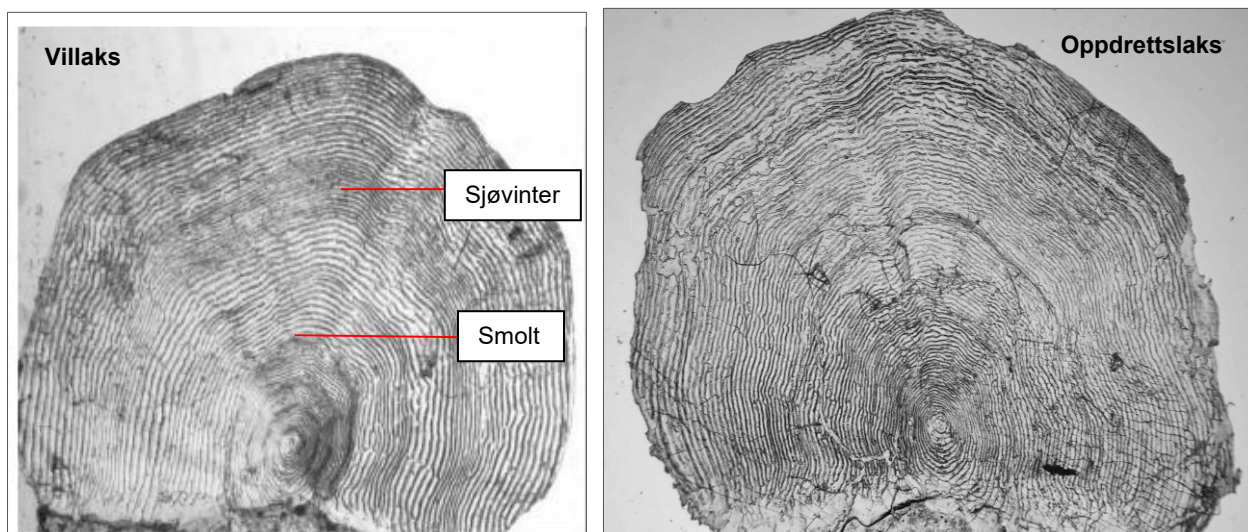
Skjellanalyser

Villaks har en skjellvekst som gjenspeiler de varierende vekstforholdene mellom sommer og vinter (Dahl 1910), mens oppdrettslaksen har en mer stabil næringstilgang, noe som gjenspeiles i et jevnere vekstmønster. Videre skiller villaksens vekstmønster seg fra oppdrettslaksens ved at det er en klar overgang fra langsom vekst i ferskvann til raskere vekst i sjøfasen. Hos oppdrettslaksen er overgangen mellom ferskvannsfasen og sjøfasen mindre markert siden god næringstilgang og høye vanntemperaturer i fangenskap medfører rask vekst også i ferskvann (**Figur 3**). Dette vises i skjellene og bidrar til å skille oppdrettslaks og villaks (Lund mfl. 1989, Lund & Hansen 1991, Fiske mfl. 2005).

Genetiske analyser

Skjellprøver av innfanget laks fra undervannsjakt har også blitt benyttet til genetisk sporing. Innsamlede prøver har blitt levert til Sporbarhet AS som har gjennomført en farskapsanalyse ved at genotypen til rømt oppdrettslaks har blitt sammenlignet med tilsvarende genotyper fra stamfisk som har inngått i avlsarbeidet og basert på nærmere 70 000 genetiske markører fra de fire avlselskaper Aquagen, Benchmark Genetics, Mowi og Salmar (Klungland 2024).

Sporbarhet AS har hatt ansvar for alle genetiske analyser.

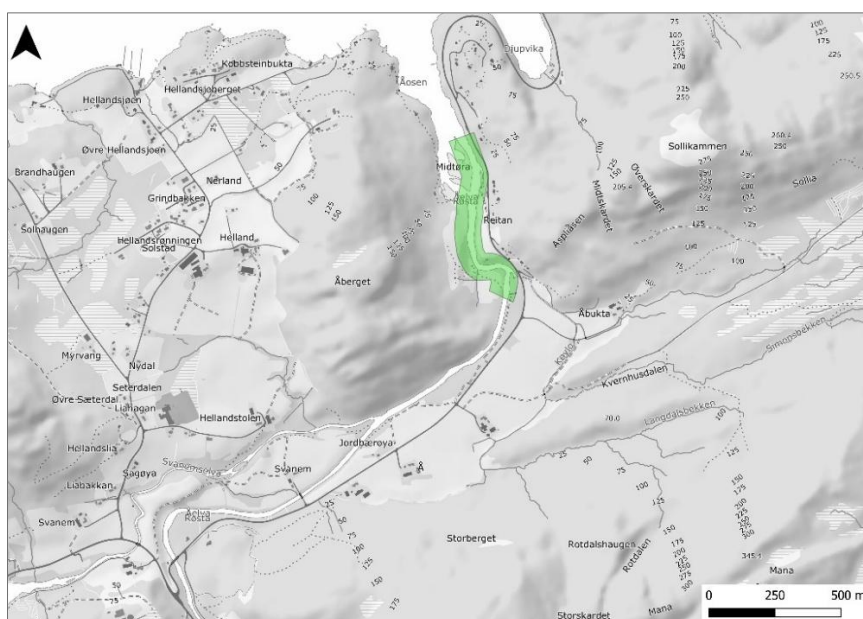

Figur 3. Bilder av skjell fra villaks og oppdrettslaks. Bildet til venstre viser et skjell fra en villaks med ett år i sjøen. Hver «vekstring» i skjellet kalles circuli og overgangen fra ferskvann til sjøfasen (smolt) og sjøvintersonen er indikert. Foto: Bjørn Florø-Larsen, Veterinærinstituttet.

3 RESULTATER

3.1 Åelva Hemne

To drivtellere gjennomførte et forsøk på drivtelling den 30. oktober. Sikt og observasjonsforhold var utilstrekkelige (1 meter sikt, middels vannføring), og forsøket ble avbrutt etter å ha svømt strekningen fra Høylo-bekken og 100m ut i brakkvannet (**Figur 4**). Det ble observert 1 utgytt villaks og 3 sjøørret (**Tabell 2**). Veterinærinstituttet gjennomførte et lysfiske for det nasjonale programmet for overvåking av gytebestander av laks og sjøørret den 21.oktober, hvor det ble observert 141 villaks. Det ble ikke observert rømt oppdrettslaks (bestand,nina.no).

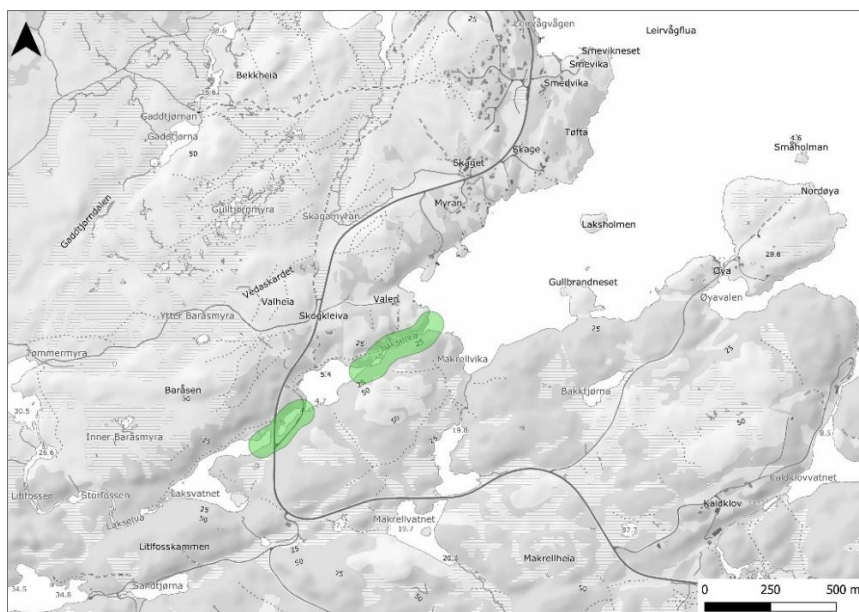
Figur 4. Oversiktskart av Åelva med markering for elvestrekning undersøkt ved drivtelling.

Tabell 2. Oversikt over utførte drivtelling med tidspunkt og bemanning, samt oversikt over registreringer av laks og uttak av rømt oppdrettslaks.

Vassdrag	Dato	Antall drivtellere	Villaks	Observert oppdrett	Avlivet oppdrett
Ælva Hemne	30/10	2	1	0	0
Lakselva Fillan	31/10	1	0	0	0
Søa	30/10	2	10	1	1
Hagaelva	30/10	1	0	0	0
Snilldalselva	30/10	2	1	0	0
Tannvikelva	31/10	1	0	0	0
Osaelva	31/10	2	0	0	0
Nordelva	31/10	2	4	0	0
Stordalselva	24/10	2	5	0	0
	31/10	2	0	0	0
Norddalselva	24/10	2	3	0	0

3.2 Lakselva Fillan

Lakselva Fillan ble undersøkt av én drivteller den 31. oktober. Det var middels vannføring og 1-1,5 m sikt noe som gav reduserte observasjonsforhold. Undersøkt strekninger var fra Laksvatnet til vann øst for Fv714, samt elvestreng fra vann øst fra Laksvatnet til sjø (**Figur 5**). Det ble kun observert 1 sjørørret i munningen (**Tabell 2**).

Figur 5. Oversiktskart av Lakselva Fillan med markering for elvestrekning undersøkt ved drivtelling.

3.3 Søa

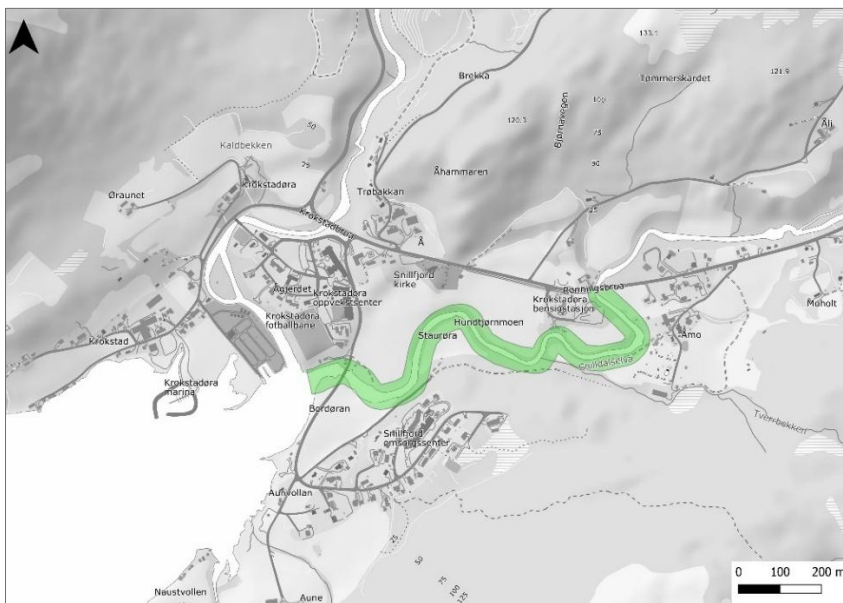
To drivtellere svømte strekningen fra Ånesøyen til sjø den 30. oktober (**Figur 5**). Middels vannføring og 2,5-3 m sikt ga tilfredsstillende sikt og observasjonsforhold. Det ble observert 10 villaks, 1 rømt oppdrettslaks og 108 sjørørret (**Tabell 2**). Oppdrettslaksen ble tatt ut ved undervannsjakt. Genetisk analyse viste at fisken ikke stammet fra den aktuelle rømmingshendelsen (H. Klungland, Sporbarhet As, pers. medd.). Både sjørørret og laks var utgytt. Veterinærinstituttet gjennomførte et lysfiske i Eidselva, etter initiativ fra grunneire, den 23. oktober, hvor det ble registrert 36 villaks. Det ble ikke observert rømt oppdrettslaks (bestand.nina.no).

3.4 Hageaelva

The map shows the study area in the Høland region. The study site is highlighted in green and labeled 'Haga'. Other locations labeled include Høland, Brurastein, Hollaneset, Provsengen, Oyan, Hølandkveia, Hølandfossen, Hagastøttet, Hagan, and Spjettvollbukta. A scale bar at the bottom right indicates distances of 0, 100, and 200 m. A north arrow is located in the top left corner.

3.5 Snilldalselva

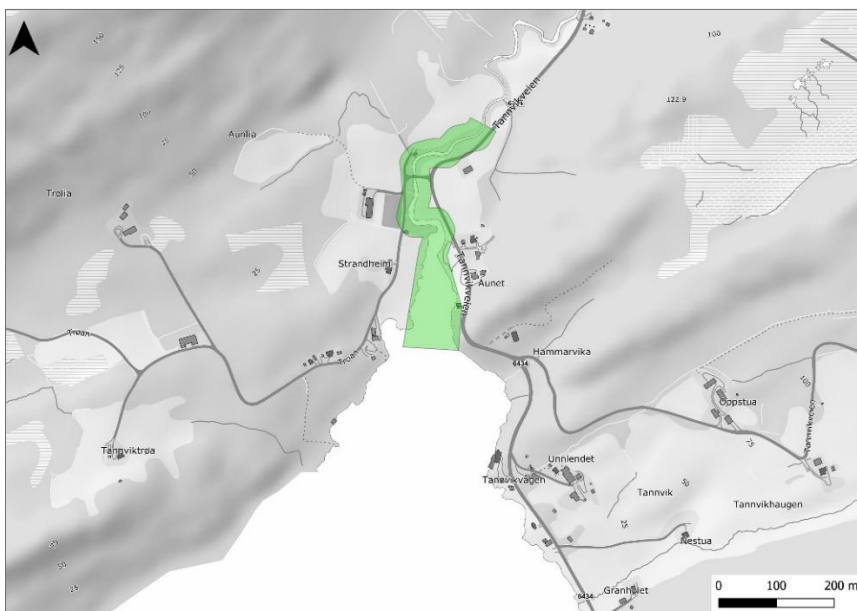
Side 8

Figur 7. Oversiktskart av Snilldalselva med markering for elvestrekning undersøkt ved drivtelling.

3.6 Tannvikelva

Nederste 350 m av anadrom strekning ble undersøkt av én drivteller den 31. oktober (**Figur 8**). På tross av sikt på ca. 1 m var likevel dekningsgraden middels god på grunn av svært lav vannføring og smalt tverrsnitt. Det ble ikke registrert fisk.

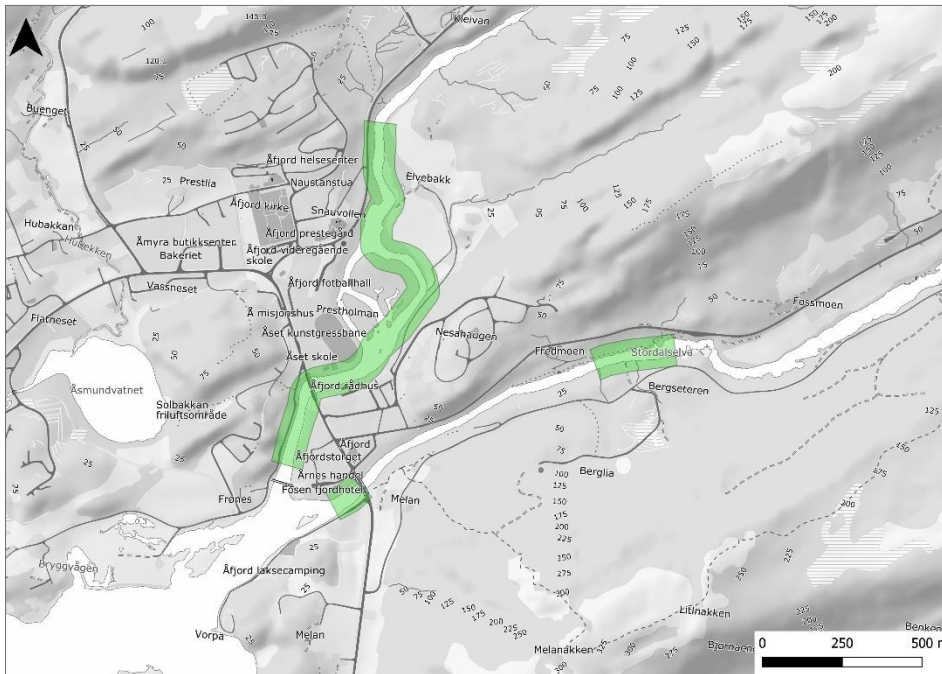
Figur 8. Oversiktskart av Tannvikelva med markering for elvestrekning undersøkt ved drivtelling.

3.7 Osaelva

Osaelva ble forsøkt undersøkt av to drivtellere 31. oktober. På grunn av sikt på 1 til 1,5 m ble forsøket avbrutt etter 100 m da sikt og observasjonsforhold ikke var tilstrekkelig for observasjon og kategorisering av fisk.

3.10 Norddalselva

To drivtellere undersøkte de nederste 1,4 km av elva den 24. oktober (**Figur 10**). Det var middels vannføring og 2,5 m sikt, noe som resulterte i redusert dekningsgrad enkelte steder hvor elva er på sitt bredeste. Det ble registrert 3 villaks og 2 sjøørret (**Tabell 2**).

Figur 10. Oversiktskart med markering for elvestrekninger i Norddalselva (t.v) og Stordalselva (t.h) undersøkt ved drivtelling.

4 DISKUSJON

Selv om rømmingshendelen fra lokaliteten Kåholmen inntraff tidlig i oktober, ble det ikke gitt pålegg om overvåking i elver og vassdrag før 24. oktober. Dette innebar at overvåking ikke ble iverksatt før gytetiden for villaks i influensområdet gikk mot slutten eller var over. Ett hovedformål med pålegg i etterkant av rømmingshendelser er å sikre at rømt oppdrettslaks i så liten grad som mulig gis mulighet til å gyte sammen med villaks. I og med at overvåking og beredskap for uttak kom på plass så seint som det gjorde, hadde rømt oppdrettslaks som eventuelt søkte opp i vassdrag rundt rømmingslokaliteten muligheter til å gyte sammen med villaks. I og med at vannføringen også var høy i ukene rett etter rømmingshendelen hadde også rømt oppdrettslaks gode muligheter til å vandre opp i vassdragene.

Den rømte fisken ble oppgitt å ha en snittvekt rundt 3,5 kg. I og med at kjønnsmodning er uønsket i oppdrettssammenheng, må den rømte oppdrettslaksen derfor kunne antas å ha hatt en lav andel kjønnsmodne individer. I og med at rømmingen inntraff så seint og mer eller mindre inne i normal gytetid for villaks er det heller ikke sannsynlig at fisk fra rømmingshendelsen utviklet kjønnsmodning i løpet av høsten 2025. Umoden laks antas å ha langt lavere motivasjon for vandring opp i elver enn kjønnsmoden laks har (Munakata mfl. 2001, Moe mfl. 2016), og selv om vannføringen var høy og vandringsforholdene i elvene var gode i ukene rett etter rømmingshendelsen kan det forventes at en lav andel av den rømte fisken faktisk søkte opp i elvene. Umoden rømt oppdrettslaks som likevel søker mot elver har ofte vist seg å oppholde seg kun i munningsområdene eller langt nede i elvene. De planlagte undersøkelsene ble, i lys av fisketyper og kort gjenværende tidsperiode for undersøkelser i elvene, fokusert rundt munningsområder og de nedre delene av elvene.

Undersøkelsene ble påbegynt samme dag som pålegget ble kunngjort, men nærheten til en om lag to uker lang periode med mye nedbør og høye vannføring preget arbeidsforholdene i elvene ved at sikten gjennomgående var svært lav (<2 m) i de fleste elvene. Det var kun i Søa at undersøkelser ble gjennomført med noe bedre siktforhold, men sikten her var ikke bedre enn 3 m. Det ble ikke observert rømt oppdrettslaks på de undersøkte områdene i åtte av ni undersøkte elver. Det var kun i Søa at det ble registrert oppdrettslaks. Denne ble avlivet og hadde en lengde på 56 cm og vekten var ca. 2 kg. Genetisk sporing viste at denne fisken ikke stammet fra Kåholmen-rømmingen. I Osaelva ble det ikke forhold for å gjennomføre undersøkelser frem mot midten av november, da det ble avgjort at videre forsøk på undersøkelser ikke lengre var hensiktsmessig.

Rømmingshendelsen fra Kåholmen inntraff seint på høsten og innenfor gytetiden til villaks. Myndighetsresponsen, i form av pålegg om utvidet gjenfangstplikt i elver og vassdrag, kom nesten tre uker etter rømmingshendelsen, og både overvåking og tiltaksmuligheter ble preget av et lite/kort handlingsrom både med hensyn til overvåking og eventuelle utfiskingstiltak. Når undersøkelser ble tilpasset en sannsynlig umoden oppdrettslaks, dvs. fokusert til nedre deler av elvene, og arbeidsforholdene i tillegg var dårlige (lav sikt), kan det ikke utelukkes at rømt oppdrettslaks oppholdt seg i deler av elvene/vassdragene som ikke ble undersøkt. Alle utførte undersøkelser må helt klart oppfattes som relativt små utvalgsstudier, men indikerer likevel ingen store forekomster av rømt oppdrettslaks fra Kåholmen-rømmingen.

5 REFERANSER

- Diserud, O. H., Fiske, P., Karlsson, S., Glover, K. A., Næsje, T., Aronsen, T., Bakke, G., Barlaup, B. T., Erkinaro, J., Florø-Larsen, B., Foldvik, A., Heino, M., Kanstad-Hanssen, Ø., Lo, H., Lund, R. A., Muladal, R., Niemelä, E., Økland, F., Østborg, G. M.,...Hindar, K. 2022. Natural and anthropogenic drivers of escaped farmed salmon occurrence and introgression into wild Norwegian Atlantic salmon populations. *ICES Journal of Marine Science*, 79, 1363–1379.
<https://doi.org/10.1093/icesjms/fsac060>
- Diserud, O. H., Hindar, K., Karlsson, S., Glover, K., & Skaala, Ø. 2017. Genetisk påvirkning av rømt oppdrettslaks på ville laksebestander – status 2017. *NINA Rapport 1337*, 55 s.
- Grefsrud, E. S., Karlsen, Ø., Kvamme, B. O., Glover, K., Husa, V., Hansen, P. K., Grøsvik, B. E., Samuelsen, O. B., Sandlund, N., Stien, L. H., & Svåsand, T. 2021. RISIKORAPPORT NORSK FISKEOPPDRETT 2021 - RISIKOVURDERING Risikorapport norsk fiskeoppdrett 2021 - Risikovurdering. *Rapport fra Havforskningen nr. 2021-8*, 198 s.
- Karlsson, S., Diserud, O. H., Fiske, P., & Hindar, K. 2016. Widespread genetic introgression of escaped farmed Atlantic salmon in wild salmon populations *ICES Journal of Marine Science*.
<https://doi.org/doi:10.1093/icesjms/fsw121>
- Mahlum, S., Skoglund, H., Wiers, T., Norman, E. S., Barlaup, B., Wennevik, V., Glover, K., Urdal, K., Bakke, G., & Vollset, K. W. 2019. Swimming with the fishes: validating drift diving to identify farmed Atlantic salmon escapees in the wild. *Aquatic Fisheries Management*, 11, 417–427.
- Moe, K., Næsje, T. F., Haugen, T. O., Ulvan, E. M., Aronsen, T., Sandnes, T., & Thorstad, E. B. 2016. Area use and movement patterns of wild and escaped farmed Atlantic salmon before and during spawning in a large Norwegian river. *Aquaculture Environment Interactions*, 8, 77–88.
- Skoglund, H., Vollset, K. W., Lennox, R., Skaala, Ø., & Barlaup, B. T. 2021. Drift diving: A quick and accurate method for assessment of anadromous salmonid spawning populations. *Fisheries Management and Ecology*, n/a. <https://doi.org/https://doi.org/10.1111/fme.12491>
- Solberg, M. F., Grefsrud, E. S., & (red.). 2024. Rømt oppdrettslaks - risikovurdering og kunnskapsstatus 2024. *Rapport fra Havforskningen 2024-32*, 94.

Om DNV

DNV er et globalt selskap innen kvalitetssikring og risikohåndtering med tilstedeværelse i over 100 land.

Gjennom sin brede erfaring og ekspertise fremmer DNV sikkerhet, effektivitet og bærekraft, setter bransjestandarder og inspirerer til nye løsninger.

DNV bistår med å håndtere utfordringene og globale endringene som kundene og verden står overfor i dag, og er en pålitelig stemme for mange av verdens mest suksessrike og fremtidsrettede selskaper.